

EXERCICI 4: FILOSOFIA / HISTÒRIA D'ESPANYA

(Durada: 2 h)

MATÈRIA 1. FILOSOFIA

TEXT

“Il·lustració és l'eixida de l'esser humà de la seua minoria d'edat, de la qual ell mateix és culpable. Minoria d'edat és l'incapacitat de servir-se del propi enteniment sense direcció d'altre. Ell mateix és culpable d'aquesta minoria d'edat perquè la seua causa no rau en un defecte de l'enteniment sinó en la falta de decisió i del coratge de servir-se del propi sense direcció d'altri. ¡Sapere Aude! ¡Tin coratge de servir-te del teu propi enteniment! és, en conseqüència, la divisa de la Il·lustració. Peresa i covardia són les causes de perquè una gran part d'éssers humans, després que ja fa molt de temps que la naturalesa els ha declarat lliures de direcció aliena, no obstant açò gustosament es mantenen per a tota la vida menors d'edat; i de perquè, a uns altres, els resulta tan fàcil erigir-se en els seus tutors. És tan còmode ser menor d'edat. Si tinc un llibre que jutja per mi, un director espiritual que reemplaça la meua consciència, un metge que em dicta la dieta, etc, llavors jo mateix ja no necessite molestar-me. No tinc necessitat de pensar, n'hi ha prou que puga pagar, uns altres em substituiran de seguida en la fatigosa empresa.

I. Kant, *¿Què és la Il·lustració?* Universitat de València 1992 pàg.63. Citat en el llibre de text ATENEA. FILOSOFIA. 1r BATXILLERAT. Ed. Boreal

QÜESTIONS

1. Realitzeu una síntesi argumentativa del text.
2. Expliqueu i compareu les postures filosòfiques del dogmatisme i l'escepticisme davant les possibilitats i els límits del coneixement humà.
3. Confronteu argumentalment l'etnocentrisme i el relativisme cultural com a actituds davant la diversitat cultural de la societat actual.
4. Expliqueu les característiques de l'ètica formal kantiana.

Matèria 1. Criteris de qualificació

- Cada pregunta té una valoració de 2,5 punts.
- La qualificació de l'exercici 4 serà la mitjana aritmètica sense decimals de les qualificacions obtingudes en cadascuna de les dues matèries.
- Per a la superació de l'exercici caldrà obtindre una qualificació mínima de 4 en cada matèria.

MATÈRIA 2. HISTÒRIA D'ESPANYA

DOCUMENT 1

- Article 1. La nació espanyola és la reunió de tots els espanyols de tots dos hemisferis.
- Article 2. La nació espanyola és lliure i independent i no pot ser patrimoni de cap família o persona.
- Article 3. La sobirania resideix essencialment en la nació i per tant pertany a aquesta exclusivament el dret a establir les lleis fonamentals.
- Article 4. La nació està obligada a conservar i protegir per lleis sàvies i justes la llibertat civil, propietat i altres drets legítims de totes les persones que la componen.
- Article 6. L'amor al país és una de les principals obligacions de tots els espanyols, i també ser just i benèfic.
- Article 12. La religió de la nació espanyola és i serà sempre la Catòlica, apostòlica, romana, única veritable... i prohibeix l'exercici de qualsevol altra.
- Article 15. La potestat de fer les lleis resideix en les Corts amb el rei.
- Article 16. La potestat d'executar les lleis resideix en el rei.
- Article 17. La potestat d'aplicar les lleis ... resideix en els tribunals...
- Article 27. Les Corts són la reunió de tots els diputats que representen la Nació, nomenats pels ciutadans en la forma que es dirà.
- Article 172. Les restriccions a l'autoritat del rei són les següents: Primera: no pot el Rei evitar la celebració de Corts sota cap pretext...
- Tercera: No pot el Rei enganyar, cedir, renunciar o d'alguna manera transferir a altri l'autoritat reial ni cap de les seues prerrogatives.

Constitució de la monarquia espanyola de 1812

DOCUMENT 2

Era costum en els antics perses passar cinc dies en l'anarquia després de la mort del seu rei, a fi que l'experiència d'assassinats, robatoris i altres desgràcies els obligara a ser més fidels al seu successor. Per a ser-ho Espanya a V.M. no necessitava el mateix assaig en els sis anys del seu captiveri, del nombre d'espanyols que es complauen en veure restituit V.M. al tron dels seus majors, són els qui signen aquesta exposició reverent amb el caràcter de representants d'Espanya, però com, en absència de V.M., s'ha canviat el règim que regia al moment de verificar aquella, i ens trobem al capdavant de la nació amb un Congrés que decreta el contrari del que

sentim i del que desitgen les nostres províncies...

La noblesa sempre aspira a distincions; el poble sempre intenta igualtats; aquest sempre viu recelós que aquella arribe a dominar; i la noblesa tem que aquell no la iguale; sí, així, la discòrdia consumeix els governs, el que es basa en tan desunits principis, ha de veure sempre amenaçat el seu fi...

La monarquia absoluta és una obra de la raó i intel·ligència; està subjecta a la llei divina, a la justícia i a les normes fonamentals de l'estat; es va establir per dret de conquesta, o per la submissió voluntària dels primers homes que van triar els seus reis... Ha estat necessari que el poder sobirà fóra absolut, per a prescriure als súbdits tot el que mira l'interés comú. Posem al costat d'aquesta definició l'antiga Constitució espanyola i meditem la injustícia que se li fa.

És arriscat que tot depenga d'un només i és més infelicitat, per la raó contrària, que tot depenga de molts...

Que amb aquesta finalitat es procedisca a celebrar Corts amb la solemnitat i en la manera en què se'n celebraren les antigues... No podent deixar de tancar aquest respectuós manifest perquè sempre es considere sense valor la Constitució de Cadis i no aprovada per V.M.

Madrid, 12 d'abril de 1814

Manifest dels Perses. 1814

QÜESTIONS

1. Descriviu el tipus de fonts utilitzades.
2. Identifiqueu les idees principals dels textos i situeu-los en el seu context històric.
3. a) Expliqueu les característiques fonamentals de la Constitució de 1812 tot utilitzant el text corresponent.
b) Expliqueu com aquesta Constitució va transformar l'Antic Règim.
4. Expliqueu la situació política que Espanya va viure amb el retorn del rei Ferran VII l'any 1814.

Matèria 2. Criteris de qualificació

- La pregunta 1 té una valoració d'1 punt.
- La pregunta 2 té una valoració de 2,5 punts.
- La pregunta 3.a) té una valoració de 2,5 punts i la 3.b) de 2 punts.
- La pregunta 4 té una valoració de 2 punts.
- La qualificació de l'exercici 4 serà la mitjana aritmètica sense decimals de les qualificacions obtingudes en cadascuna de les dues matèries.
- Per a la superació de l'exercici caldrà obtindre una qualificació mínima de 4 en cada matèria.

EJERCICIO 4: FILOSOFÍA / HISTORIA DE ESPAÑA

(Duración: 2 h)

MATERIA 1. FILOSOFÍA

TEXTO

“Ilustración es la salida del ser humano de su minoría de edad, de la cual el mismo es culpable. Minoría de edad es la incapacidad de servirse del propio entendimiento sin dirección de otro. Él mismo es culpable de esta minoría de edad porque la causa de la misma no radica en un defecto del entendimiento sino en la falta de decisión y del coraje de servirse del propio sin dirección de otro. ¡Sapere Aude! ¡Ten coraje de servirte de tu propio entendimiento! es, en consecuencia, la divisa de la Ilustración.

Pereza y cobardía son las causas de por qué una gran parte de seres humanos, después de que ya hace mucho tiempo que la naturaleza los ha declarado libres de dirección ajena, no obstante gustosamente se mantienen de por vida menores de edad; y de por qué a otros les resulta tan fácil erigirse en sus tutores. Es tan cómodo ser menor de edad. Si tengo un libro que juzga por mí, un director espiritual que reemplaza mi conciencia, un médico que me dicta la dieta, etc., entonces yo mismo ya no necesito molestarme. No tengo necesidad de pensar, basta con que pueda pagar, otros me sustituirán enseguida en la fatigosa empresa”.

I. Kant. *¿Qué es la ilustración?* Universidad de Valencia 1992, pág.63. Citado en el libro de texto ATENEA. FILOSOFÍA. 1º BACHILLERATO. Ed. Boreal

CUESTIONES

1. Realiza una síntesis argumentativa del texto.
2. Explica y compara las posturas filosóficas del dogmatismo y el escepticismo ante las posibilidades y los límites del conocimiento humano.
3. Confronta argumentalmente el etnocentrismo y el relativismo cultural como actitudes ante la diversidad cultural de la sociedad actual.
4. Explica las características de la ética formal kantiana.

Materia 1. Criterios de calificación

- Cada pregunta tiene una valoración de 2,5 puntos.
- La calificación del ejercicio 4 será la media aritmética sin decimales de las calificaciones obtenidas en cada una de las dos materias.
- Para la superación del ejercicio habrá que obtener una calificación mínima de 4 en cada materia.

MATERIA 2: HISTORIA DE ESPAÑA

DOCUMENTO 1

Art. 1. La Nación española es la reunión de todos los españoles de ambos hemisferios.

Art. 2. La Nación española es libre e independiente, y no puede ser patrimonio de ninguna familia ni persona.

Art. 3. La soberanía reside esencialmente en la Nación, y por lo mismo pertenece a esta exclusivamente el derecho de establecer sus leyes fundamentales.

Art. 4. La Nación está obligada a conservar y proteger por leyes sabias y justas la libertad civil, la propiedad y los demás derechos legítimos de todos los individuos que la componen.

Art. 6. El amor a la Patria es una de las principales obligaciones de todos los españoles, y asimismo el ser justos y benéficos.

Art. 12. La religión de la Nación española es y será perpetuamente la católica, apostólica, romana, única verdadera... y prohíbe el ejercicio de cualquier otra.

Art. 15. La potestad de hacer las leyes reside en la Cortes con el Rey.

Art. 16. La potestad de ejecutar las leyes reside en el Rey.

Art. 17. La potestad de aplicar las leyes... reside en los tribunales...

Art. 27. Las Cortes son la reunión de todos los diputados que representan la Nación, nombrados por los ciudadanos en la forma que se dirá.

Art. 172. Las restricciones a la autoridad del Rey son las siguientes: Primera: No puede el Rey impedir bajo ningún pretexto la celebración de las Cortes...

Tercera: No puede el Rey engañar, ceder, renunciar o en cualquier manera traspasar a otra la autoridad real ni alguna de sus prerrogativas.

Constitución política de la Monarquía española de 1812

DOCUMENTO 2

Era costumbre en los antiguos persas pasar cinco días en anarquía después del fallecimiento de su rey, a fin de que la experiencia de los asesinatos, robos y otras desgracias les obligase a ser más fieles a su sucesor. Para serlo España a V.M. no necesitaba igual ensayo en los seis años de su cautividad, del número de los españoles que se complacen al ver restituido a V.M. el trono de sus mayores, son los que firman esta reverente exposición con el carácter de representantes de España, mas como, en ausencia de V.M., se ha mudado el sistema que regía al momento de verificarse aquella, y nos hallamos al frente de la nación en un Congreso que decreta lo contrario de lo que sentimos y de lo que nuestras provincias desean...

La nobleza siempre aspira a distinciones; el pueblo siempre intenta igualdades; éste vive receloso de que aquélla llegue a dominar; y la nobleza teme que aquél no la iguale; si, pues, la discordia consume los gobiernos, el que se funda en tan desunidos principios, siempre ha de estar amenazado su fin...

La monarquía absoluta es una obra de la razón y de la inteligencia; está subordinada a la ley divina, a la justicia y a las reglas fundamentales del Estado; fue establecida por derecho de conquista o por la sumisión voluntaria de los primeros hombres que eligieron a sus reyes... Ha sido necesario que el poder soberano fuese absoluto, para prescribir a los súbditos todo lo que mira el interés común. Póngase al lado de esta definición la antigua constitución española y medítese la injusticia que se le hace.

Es arriesgado que todo dependa de uno solo, y es más infelicidad, por razón opuesta, que todo dependa de muchos...

Que a este fin se proceda a celebrar Cortes con la solemnidad y en la forma en que se celebraron las antiguas... No pudiendo dejar de cerrar este respetuoso manifiesto con que se estime siempre sin valor esa Constitución de Cádiz y por no aprobada por V.M.

Madrid, 12 de abril de 1814

Manifiesto de los Persas. 1814

CUESTIONES

1. Describe el tipo de fuentes utilizadas.
2. Identifica las ideas principales de los textos, situándolos en su contexto histórico.
3. a) Explica las características fundamentales de la Constitución de 1812 utilizando para ello el texto correspondiente.
b) Explica cómo esta Constitución transforma el Antiguo Régimen.
4. Explica mediante el segundo texto la situación política que vivirá España cuando regrese el rey Fernando VII en 1814.

Materia 2. Criterios de calificación

- La pregunta 1 tiene una valoración de 1 punto.
- La pregunta 2 tiene una valoración de 2,5 puntos.
- La pregunta 3.a) tiene una valoración de 2,5 puntos y la 3.b) de 2 puntos.
- La pregunta 4 tiene una valoración de 2 puntos.
- La calificación del ejercicio 4 será la media aritmética sin decimales de las calificaciones obtenidas en cada una de las dos materias.
- Para la superación del ejercicio habrá que obtener una calificación mínima de 4 en cada materia.